

Sag C-765/22

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

16. december 2022

Forelæggende ret:

Juzgado de lo Mercantil de Palma de Mallorca (Spanien)

Afgørelse af:

24. november 2022

Sagsøgere:

Luis Carlos

Severino

Isidora

Angélica

Paula

Luis Francisco

Delfina

Sagsøgt:

Air Berlín PLC & CO Luftverkehrs KG, Sucursal en España

Ret: **Juzgado de lo Mercantil (handelsret)**

Sæde: **Palma de Mallorca**

Afdeling: **1**

Dato: **24-11-2022**

[udelades]

Afgørelsens art: **Kendelse**

[udelades]

[identifikation af retten, retsforhandlingerne og parterne]

KENDELSE

PALMA DE MALLORCA, den 24. november 2022.

[udelades] [processuelle standardformuleringer]

FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

FOR DET FØRSTE. – Sagsøgerne har i medfør af bestemmelserne i artikel 289, stk. 2, i RDL 1/2020, de 5 de mayo, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal (kongeligt lovdekret nr. 1/2020 af 5.5.2020 om godkendelse af den konsoliderede affattelse af konkursloven, herefter »den spanske konkurslov«) anlagt et selvstændigt søgsmål i forbindelse med insolvensbehandlingen, hvorved de har anfægtet den af insolvensbehandleren udarbejdede boopgørelse og liste over kreditorer. Insolvensbehandleren har indgivet svarskrift i rette tid og form.

Parterne har ikke anmodet om afholdelse af et retsmøde, og retten finder det ikke nødvendigt at afholde et sådant. Retten skal afsige dom uden yderligere formaliteter, jf. bestemmelserne i den spanske konkurslovs artikel 540, stk. 2.

FOR DET ANDET. – Ved afgørelse truffet i overensstemmelse med artikel 39 i den spanske Ley de Enjuiciamiento Civil (lov om civil retspleje) og artikel 4a i Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial (organisk lov nr. 6/1985 af 1.7.1985 om den dømmende magt) er det blevet besluttet at foretage høring af sagens parter og Ministerio Fiscal (det offentliges repræsentant), hvor disse er blevet anmodet om at tage stilling til, hvorvidt det i forbindelse med tvivlen vedrørende fortolkningen af EU-retten vil være formålstjenligt at forelægge Den Europæiske Unions Domstol et præjudicielt fortolknings spørgsmål, og i givet fald i hvilket omfang.

RETLIGE BEMÆRKNINGER

FOR DET FØRSTE. – *Hovedsagens genstand og relevante omstændigheder.*

- 1 – Sagen vedrører en anfægtelse af den af insolvensbehandleren fremlagte boopgørelse og liste over kreditorer i forbindelse med den sekundære insolvensbehandling af det erhvervsdrivende selskab AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG.
- 2 – Ved afgørelse af 1. november 2017 indledte retten i første instans i Charlottenburg (Berlin, Tyskland) [udelades] hovedinsolvensbehandlingen for det erhvervsdrivende selskab AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG.

- 3 – Ved kendelse af 6. november 2020 blev det erhvervsdrivende selskab AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG, med forretningssted i Spanien via selskabet AIR BERLÍN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG, sucursal en España, erklæret konkurs i forbindelse med en tvungen og sekundær konkursbehandling.
- 4 – Sagsøgerne, bestående af lokale kreditorer i form af arbejdstagere hos den spanske filial af selskabet AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG, som indstillede sine aktiviteter efter indledningen af hovedinsolvensbehandlingen i Tyskland, anlagde flere forskellige søgsmål ved de spanske social- og arbejdsretlige domstole.

Ved dom [udelades] af 30. april erklærede Sala de lo Social de la Audiencia Nacional (domstol i arbejdsretlige sager) [udelades] afskedigelserne for ugyldige med virkning fra den 24. november 2017. Afskedigelserne blev kendt ugyldige ved den nævnte dom med den begrundelse, at det ikke fremgik, at den af den tyske ret udpegede insolvensbehandler, [Lucas], havde indledt en territorial insolvensbehandling i Spanien med henblik at opnå en retslig godkendelse fra skifteretten, og at den obligatoriske dokumentation ikke var blevet stillet til rådighed for arbejdstagernes legale repræsentanter.

Arbejdstagerne fik ved spanske retter for arbejdsretlige og sociale sager anerkendt ugyldigheden af deres afskedigelser, ligesom det erhvervsdrivende selskab AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG blev tilpligtet at betale dem nærmere fastsatte beløb i godtgørelse og ikke-oppebåret løn under insolvens- og konkursbehandlingen, såfremt det ikke var muligt at genindsætte dem i deres stillinger.

- 5 – Efter indgivelsen af den sekundære og territoriale konkursbegæring udstedte insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen attester vedrørende optagelse af arbejdstagernes fordringer på listen over kreditorer med et beløb, der svarede til eller var højere end det, der blev ansøgt om hos Fondo de Garantía Salarial (lønmodtagernes garantifond), i henhold til bestemmelserne i artikel 25, stk. 4, i R.D. 505/85, de 6 de marzo (kongeligt dekret nr. 505/85 af 6.3.1985). Arbejdstagerne kunne endvidere modtage en del af deres fordringer på grundlag af de ved lov fastsatte grænser.
- 6 – Under den sekundære og territoriale insolvensbehandling i Spanien fremlagde den i medfør af bestemmelserne i den spanske konkurslovs artikel 290, sammenholdt med artikel 293, [stk. 1 nr. 2], udpegede insolvensbehandler en foreløbig rapport, som indeholdt listen over kreditorer. Listen over kreditorer er det dokument, hvori kravene i konkursboet anerkendes efter modtagelse og vurdering af anmeldelserne heraf, og hvor disse klassificeres.

Insolvensbehandleren fandt, at arbejdstagernes fordringer var konkursfordringer og klassificerede dem som fordringer med generel og almindelig prioritet.

- 7 – Arbejdstagerne har i medfør af bestemmelserne i den spanske konkurslovs artikel 297, stk. 1, anfægtet listen over kreditorer for så vidt angår anerkendelsen

og klassifikationen af deres fordringer. Fordringerne skal efter deres opfattelse kvalificeres som massekrav. Følgelig skal de anses for at have fortrinsret ved fordelingen af boet, jf. den spanske konkurslovgivning.

FOR DET ANDET. – *Relevante retsfor skrifter*

Arbejdstagerne er imidlertid af den opfattelse, at omtalen af lønmodtagerkrav i den spanske konkurslovs artikel 242, nr. 8), herunder godtgørelser for afskedigelse eller ophævelse af arbejdsaftaler, som har fundet sted efter afsigelsen af konkursdekretet, skal fortolkes således, at den henviser til tidspunktet for indledningen af hovedinsolvensbehandlingen, og ikke af den sekundære insolvensbehandling.

Forordning (EU) 2015/848 accepterer i henhold til dens 22. betragtning, at det som følge af store forskelle i medlemsstaternes materielle ret ikke er hensigtsmæssigt at indføre en fælles procedure for insolvensbehandling med generel gyldighed i hele Unionen. Sammen med den tinglige sikkerhed er det netop de store forskelle på europæisk plan inden for reguleringen af lønmodtagerkravenes klassifikation, som begrundet indførelsen af en fælles procedure, hvorefter det tillades at indlede territoriale insolvensbehandlinger, som alene finder anvendelse på aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor proceduren indledes. Det bemærkes sågar i den nævnte betragtning, at det »[i] forbindelse med den næste revision af denne forordning vil [...] være nødvendigt at identificere yderligere foranstaltninger med henblik på at forbedre arbejdstagernes fortrinsrettigheder på EU-plan«.

I denne forbindelse indeholder forordning (EU) 2015/848 bestemmelser, som tydeligt sigter mod at beskytte arbejdstagerne mod anvendelsen af udenlandske konkursregler, som afviger fra de nationale regler, der regulerer arbejdsaftaler.

Artikel 13 fastsætter som undtagelse til *lex fori concursus*, at virkningerne for arbejdsaftaler udelukkende afgøres efter den medlemsstats lovgivning, der finder anvendelse herpå, og endvidere, at retterne i en anden medlemsstat end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt, bevarer kompetencen til at godkende opsigelsen eller ændringen af arbejdsaftalerne, selv om der ikke er indledt en territorial insolvensbehandling.

Det bemærkes imidlertid i 72. betragtning:

»Ethvert andet spørgsmål vedrørende insolvenslovgivningen, f.eks. om arbejdstagernes fordringer er beskyttet som fortrinsrettigheder samt om disse eventuelle fortrinsrettigheders status, bør afgøres efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen (hovedinsolvensbehandlingen eller den sekundære insolvensbehandling) er blevet indledt [...].«

Arbejdstagernes fordringer i den foreliggende sag er i overensstemmelse med den foreskrevne mulighed i artikel 45 i forordning (EU) 2015/848 – som anført af insolvensbehandleren i hovedsagen – blevet anerkendt som fortrinsrettigheder

under hovedinsolvensbehandlingen, eftersom de er blevet kvalificeret som massekrav i henhold til den tyske lovgivning, som er den gældende lovgivning, for så vidt som Tyskland er den medlemsstat, hvor hovedinsolvensbehandlingen blev indledt.

I forbindelse med den sekundære insolvensbehandling har arbejdstagerne anfægtet den afgørelse, der blev truffet af insolvensbehandleren, som i sin rapport, nærmere bestemt i listen over kreditorer, anså arbejdstagernes fordringer for at være konkursfordringer, og dermed ikke for at nyde fortrinsret. Afgørelsen blev truffet ud fra en vurdering af, at henvisningen i den spanske konkurslovs artikel 242, [nr. 8)], til de lønmodtagerkrav, der opstår eller fastslås ved en retsafgørelse efter indledning af en insolvensbehandling, vedrører den sekundære insolvensbehandling, og ikke hovedbehandlingen.

Den af insolvensbehandleren anlagte fortolkning er ikke uforenelig med en ordlydsfortolkning af den spanske konkurslovs artikel 24[2], nr. 8), som, når alt kommer til alt, er den lovgivning, der finder anvendelse ved bestemmelsen af, hvilke fordringer der skal anmeldes i skyldnerens bo, der er under insolvensbehandling, og hvordan fordringer, som er opstået efter insolvensbehandlingens indledning, skal behandles, således som det fremgår af artikel 35, sammenholdt med artikel 7, stk. 1, [og artikel 7], stk. 2, litra g) og h), i forordning (EU) 2015/848.

En sådan fortolkning kan imidlertid være i strid med den systematiske fortolkning, der bør anlægges af artikel 35, artikel 7, stk. 1, [og artikel 7, stk. 2], litra g) og h), sammenholdt med 72. betragtning i forordning (EU) 2015/848, med hensyn til den ved forordningen indførte fælles procedure. Dette gælder navnlig, når et af de hensyn, som i henhold til 40. betragtning, sammenholdt med 23. betragtning, begrundes muligheden for at indlede sekundære insolvensbehandlinger, ganske enkelt er ønsket om at beskytte lokale interesser. Endvidere forekommer det ikke særlig logisk, at forordningen af hensyn til beskyttelsen heraf skulle foreskrive, at fordringernes fortrinsrettighed eller arbejdstagernes fordringers status skal bestemmes på baggrund af insolvenslovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, når anvendelsen heraf kan føre til et resultat, der er til skade for de interesser, som det tilsigtes at beskytte.

Dette er årsagerne til, at det vil være formålstjenligt at forelægge de følgende præjudicielle spørgsmål for Den Europæiske Unions Domstol som garant for en ensartet fortolkning og anvendelse af EU-retten.

1. – Det bestemmes i artikel 35 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/848 af 20. maj 2015 om insolvensbehandling (herefter »forordning (EU) 2015/848«):

»Medmindre andet er bestemt i denne forordning, er den lovgivning, der finder anvendelse på den sekundære insolvensbehandling, lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område den sekundære insolvensbehandling er indledt.«

2. – Artikel 7 i forordning (EU) 2015/848 fastsætter:

1. *»Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er den lovgivning, der finder anvendelse på insolvensbehandlingen og dens virkninger, lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen indledes («den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes»).*

2. *Lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, er bestemmende for betingelserne for insolvensbehandlings indledning og afslutning samt for dens forløb: Lovgivningen bestemmer navnlig følgende:*

[...]

g) hvilke fordringer der skal anmeldes i skyldnerens bo, der er under insolvensbehandling, og hvordan fordringer, som er opstået efter insolvensbehandlings indledning, skal behandles

h) reglerne for anmeldelse, prøvelse og anerkendelse af fordringer«.

3. – Kongeligt lovdekret nr. 1/2020 af 5. maj 2020 om godkendelse af den konsoliderede affattelse af konkursloven bestemmer følgende for så vidt angår de fordringer, der skal anmeldes i skyldnerens bo, der er under insolvensbehandling:

Artikel 280, stk. 1: »Følgende fordringer har generel fortrinsret:

Løntilgodehavender, som ikke nyder særlig fortrinsret, med det beløb, der fremkommer ved at gange det tredobbelte af den tværfaglige mindsteløn med antallet af skyldige løndage; godtgørelser i forbindelse med ophævelse af kontrakter, med et beløb svarende til det lovbestemte minimum, beregnet på et grundlag, der ikke overstiger det tredobbelte af den tværfaglige mindsteløn; godtgørelser i forbindelse med arbejdsulykker og erhvervssygdomme, som er opstået forud for afsigelsen af konkursdekretet; indbetalinger til den sociale sikringsordning, for hvilke den konkursramte er lovligt ansvarlig, samt tillæg til de udbetalte ydelser fra den sociale sikringsordning i tilfælde af manglende opfyldelse af forpligtelserne på arbejdsmiljøområdet, som måtte have fundet sted forud for afsigelsen af konkursdekretet«.

Artikel 269, stk. 3:

»Fordringer, som i henhold til nærværende lov ikke anses for at have fortrinsret eller at være underordnede, klassificeres som ordinære fordringer.«

4. – Kongeligt lovdekret nr. 1/2020 af 5. maj 2020 om godkendelse af den konsoliderede affattelse af konkursloven bestemmer følgende for så vidt angår behandlingen af fordringer, der opstår efter insolvensbehandlings indledning:

Artikel 242, nr. 8)

»Ved massekrav forstås:

[...]

Krav, der opstår som følge af den konkursramtes udøvelse af forretnings- eller erhvervsmæssig virksomhed i perioden efter afsigelsen af konkursdekretet. Omfattet af denne regel er arbejdstageres fordringer, som vedrører den nævnte periode, herunder godtgørelser for afskedigelse eller ophævelse af arbejdsaftaler, som har fundet sted efter afsigelsen af konkursdekretet [...]«

Artikel 429. »Fradrag til dækning af massekrav«.

»Inden der iværksættes betaling af konkursfordringer, fratrækker insolvensbehandleren de nødvendige aktiver og rettigheder i konkursboet til fyldestgørelse af de fremsatte massekrav.«

FOR DET TREDJE. – *Begrundelse for afgørelsen.*

Som det fremgår af ovenstående, vedrører parternes modstridende standpunkter og den nationale rets fortolkningsmæssige tvivl datoen for insolvensbehandlingens indledning, som er den dato, der skal tages i betragtning ved bedømmelsen af, om arbejdstagernes fordringer udgør massekrav eller konkursfordringer. Navnlig drejer det sig om, hvorvidt det er datoen for indledningen af hovedinsolvensbehandlingen eller af den sekundære insolvensbehandling, som skal tages i betragtning.

Insolvensbehandleren er af den opfattelse, at det skal være datoen for den afgørelse, hvorved den sekundære insolvensbehandling indledes. Eftersom retterne for arbejdsretlige og sociale sager har afsagt deres domme efter tidspunktet for hovedinsolvensbehandlingens indledning, men inden tidspunktet for den sekundære insolvensbehandlingens indledning, er der efter insolvensbehandlerens opfattelse således tale om konkursfordringer.

KONKLUSION

På baggrund af det ovenstående forelægges Den Europæiske Unions Domstol følgende anmodning om præjudiciel afgørelse:

1) – Henset til udformningen af den fælles procedure i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/848 af 20. maj 2015 om insolvensbehandling, hvorefter det er muligt at indlede sekundære insolvensbehandlinger, som alene finder anvendelse på de aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingens indledes,

kan artikel 35, artikel 7, stk. 1, [og artikel 7], stk. 2, litra g) og h), sammenholdt med 72. betragtning, fortolkes således, at anvendelsen af lovgivningen i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling indledes, på behandlingen af de »fordringer, som er opstået efter insolvensbehandlingens indledning«, vedrører de fordringer, som er opstået efter hovedinsolvensbehandlingens indledning, og ikke efter den sekundære insolvensbehandlingens indledning?

Sagen udsættes, indtil Den Europæiske Unions Domstol har truffet afgørelse om det præjudicielle spørgsmål.

[udelades]

[Processuelle standardformuleringer og rettens underskrift]

ARBEJDSDOKUMENT